

Vec C-801/19

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

31. október 2019

Vnútroštátny súd:

Upravni sud u Zagrebu

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

15. október 2019

Žalobkyňa:

FRANCK d.d., Zagreb

Žalovaný:

Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Samostalni sektor za
drugostupanjski upravni postupak, Zagreb

Predmet konania

Neplatnosť rozhodnutia Ministerstvo financija Republike Hrvatske, Samostalni sektor za drugostupanjski upravni postupak, Zagreb (Ministerstvo financij Chorvátskej republiky, samostatné oddelenie pre odvolania v správnych veciach) z 28. júla 2018, vydaného v nadväznosti na daňovú kontrolu týkajúcu sa dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) za roky 2013 až 2017.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Žiadosť o výklad práva Únie na základe článku 267 ZFEÚ a článku 19 ods. 3 písm. b) ZEÚ.

Prejudiciálne otázky

1. Možno službu poskytnutia peňažných prostriedkov žalobkyňou, ktorá nie je finančnou inštitúciou, za jednorazový poplatok vo výške 1 % z danej sumy, považovať za „poskytovanie a dojednávanie úverov a správa úverov osobou, ktorá ich poskytla“ v zmysle článku 135 ods. 1 písm. b) smernice o DPH napriek skutočnosti, že žalobkyňa nie v zmluve formálne uvedená ako poskytovateľ úveru?

2. Považuje sa zmenka, teda cenný papier obsahujúci záväzok vystaviteľa zmenky zaplatiť určenú peňažnú sumu osobe, ktorá je na nej uvedená ako veriteľ, alebo ktorá ju neskôr nadobudla zákonom stanoveným spôsobom, za „iný obchodovateľný nástroj“ v zmysle článku 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH?

3. Je služba poskytnutá žalobkyňou, za ktorú vystaviteľ zmenky zaplatí 1 %-ný poplatok, a ktorá spočíva v tom, že žalobkyňa prevedie nadobudnutú zmenku na faktoringovú spoločnosť a sumu získanú od faktoringovej spoločnosti prevedie vystaviteľovi zmenky, pričom sa voči faktoringovej spoločnosti zaručí, že vystaviteľ zmenky splní svoj platobný záväzok vyplývajúci zo zmenky v okamihu jej splatnosti:

a) službou oslobodenou od DPH v zmysle článku 135 ods. 1 písm. b) smernice o DPH, resp.

b) službou oslobodenou od DPH v zmysle článku 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH?

Uvádzané predpisy práva EÚ

Článok 135 ods. 1 písm. b) a d) smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica o DPH“)

Uvádzané predpisy vnútroštátneho práva

Článok 40 ods. 1 Zakon o porezu na dodanu vrijednost (zákon o dani z pridanej hodnoty) („Narodne novine” č. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14 a 115/16, ďalej len „zákon o DPH”)

Článok 67 ods. 2 Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (vyhláška o DPH) („Narodne novine” č. 79/13, 85/13, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 115/16 a 1/17)

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Rozhodnutím z 28. júna 2018 (ďalej len napadnuté rozhodnutie) žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne podané proti rozhodnutiu Ministerstva financijs - Porezna uprava, Ured za porezne obveznike, Zagreb (Ministerstvo financijs – daňová správa, oddelenie pre daňovníkov, Záhreb, Chorvátsko) z 12. októbra 2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“), ktoré bolo vydané v nadväznosti na daňovú kontrolu týkajúcu sa DPH v súvislosti s poplatkami za účasť žalobkyne na zmluvách o obchodnej spolupráci. Táto daňová kontrola sa vzťahovala na obdobie od 1. januára 2013 do 30. marca 2017. V prvostupňovom rozhodnutí bola stanovená dlhovaná suma DPH za roky 2013 až 2017 a úroky z omeškania splatné do 28. augusta 2017. Žalobkyňa bola vyzvaná, aby v určenej lehote zaplatila uvedené dlhované sumy na účet stanovený na tento účel, a aby vypočítala a uhradila úroky splatné od 29. augusta 2017 do dňa zaplatenia, a aby v účtovných dokumentoch vykonala príslušné záznamy.
- 2 Žalobkyňa vykonáva činnosť v oblasti spracovania čaju a kávy a podlieha povinnosti platiť DPH. V priebehu spornej daňovej kontroly bolo zistené, že žalobkyňa udržiava obchodné vzťahy so spoločnosťou Konzum d.d. (ďalej len „Konzum“), a to prostredníctvom troch typov zmlúv s nasledujúcimi označeniami: zmluva o úvere, zmluva o postúpení pohľadávky zo zmenky a zmluva o obchodnej spolupráci. Ide pritom o typové zmluvy, ktoré slúžili výlučne ako formálny právny základ pre vystavenie zmeniek. Prvostupňový orgán konštatoval, že žalobkyňa 18. marca 2013 uzatvorila so spoločnosťou Konzum dohodu, v ktorej bolo potvrdené, že Invictus ulaganja d.o.o., žalobkyňa a Konzum uzatvorili 14. marca 2013 zmluvu o postúpení pohľadávky zo zmenky, ktorá upravovala prevod zmeniek vystavených spoločnosťou Konzum, ktorá ich po vystavení previedla na žalobkyňu, spoločnosť Franc d.d., od ktorej ich následne nadobudla spoločnosť Invictus ulaganja d.o.o. Okrem toho tento orgán konštatoval uzatvorenie dohody z 27. júna 2013, v ktorej bolo potvrdené, že Erste factoring d.o.o., žalobkyňa a Konzum uzatvorili 27. júna 2013 zmluvu o postúpení pohľadávok zo zmenky, ktorá upravovala prevod zmeniek vystavených spoločnosťou Konzum, ktorá ich po vystavení previedla na žalobkyňu, spoločnosť Franc d.d., od ktorej ich následne nadobudla spoločnosť Erste factoring d.o.o.. V zmluve o úvere bolo uvedené, že Konzum ako veriteľka poskytuje žalobkyňi úver vo forme zmenky, ktorý môže žalobkyňa použiť na svoju bežnú obchodnú činnosť. Žalobkyňa sa podľa tejto zmluve zaväzuje v deň, kedy faktoringová

spoločnosť od nej kúpi zmenku, vyplatiť spoločnosti Konzum získanú sumu. Podľa zmluvy o postúpení pohľadávok zo zmenky sa faktoringová spoločnosť zaväzuje voči žalobkyni ako zákazníkovi vyplatiť príslušnú sumu zo zmenky (a to v závislosti od zmluvného dojednanja 95 až 100 % tejto sumy). Pritom sa zdôrazňuje, že riziko nezaplatenia v súvislosti so zmenkou, ktorá bola vystavená na základe pohľadávky žalobkyne voči spoločnosti Konzum vyplývajúcej z príslušného účtovníctva, prechádza na žalobkyňu. Faktoringová spoločnosť sa zaväzuje vyžadovať od hlavného zmenečného dlžníka platbu pohľadávky zo zmenky pri jej splatnosti, pričom žalobkyňa, ktorá ručí za záväzok zmenečného dlžníka, toto riziko prestane niesť až potom, čo tento dlžník uspokojil pohľadávku faktoringovej spoločnosti. V zmluve o obchodnej spolupráci bolo dohodnuté, že Konzum sa zaviazal nahradiť žalobkyni všetky náklady, ktoré voči nej uplatní faktoringová spoločnosť a jednorazové poplatky vo výške 1 % z celkovej pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o postúpení pohľadávok zo zmenky ako poplatky za účasť na zmluve o obchodnej spolupráci.

- 3 Prvostupňový orgán konštatuje, že ide o dva transakcie, pričom v rámci prvej transakcie žalobkyňa získa v súlade so zmluvou o úvere zmenku, ktorú v rámci druhej transakcie – bezprostredne nasledujúcej po prvej transakcii – predá, a takto získané peňažné prostriedky prevedie v ten istý deň na účet spoločnosti Konzum. Vo vzťahu k postúpeným zmenkám žalobkyňa preberá riziko nezaplatenia ako regresná dlžníčka pre prípad, že hlavný zmenečný dlžník nezaplatí majiteľovi zmenky pohľadávku pri jej splatnosti a účtuje si za to dohodnuté poplatky. Prvostupňový orgán uvádza, že žalobkyňa pri kontrole nepredložila vystavené faktúry alebo iné dokumenty preukazujúce poskytnutie predmetných služieb, ktoré by boli základom pre prijatie spornej zmenky, a ani bližšie neoznačila faktúry, ktoré boli uvedené v zmluvách o postúpení pohľadávok zo zmenky uzavretých medzi žalobkyňou a faktoringovými spoločnosťami. Keďže Konzum nebola schopná sama predat' vlastné zmenky a získať tak potrebné peniaze, dohodla si prostredníctvom zmluvy o obchodnej spolupráci predaj vlastných zmeniek, pričom zmluvy o úvere slúžili ako základ pre prijatie sporných zmeniek. Žalobkyňa nepoužila uvedené peňažné prostriedky na bežnú obchodnú činnosť, ako to predpokladali zmluvy o úvere. Sporné zmenky neboli založené na dodávkach tovarov alebo na poskytnutí služieb žalobkyňou, pričom chýbal hlavný znak zmenky, a to prostriedok na úhradu peňažnej pohľadávky vyplývajúcej z dodania tovaru.
- 4 Pri daňovej kontrole žalobkyňa predložila faktúry vystavené spoločnosti Konzum, prostredníctvom ktorých boli uplatnené poplatky v súvislosti s pohľadávkami zo zmenky, avšak žiadne z nich neuvádzali DPH. Na každej z týchto faktúr bolo uvedené, že boli vystavené na základe zmluvy o obchodnej spolupráci a že adresát faktúry má zaplatiť jednorazový poplatok vo výške 1 % z celkovej pohľadávky zo zmenky. Keďže prvostupňový orgán zistil, že medzi žalobkyňou a spoločnosťou Konzum neexistoval žiaden úverový vzťah, ale že žalobkyňa nadobudla od spoločnosti Konzum zmenku, ktorú ďalej predala faktoringovým spoločnostiam, vychádzal z toho, že žalobkyňa sa neoprávnene dovoľavala oslobodenia od DPH

a rozhodol preto podľa článkov 4, 30 a 33 zákona o DPH tak, že žalobkyňa dlhuje DPH v súvislosti s poplatkami za postúpenie zmeniek.

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 5 Žalobkyňa namieta, že žalovaný na účely zdanenia sporných transakcií nezohľadnil osobitne každú transakciu medzi spoločnosťou Konzum a žalobkyňou, ktorá konala ako faktoringová spoločnosť, čo podľa jej názoru nie je zlučiteľné s judikatúrou Súdneho dvora vo veciach Card Protection Plan (C-394/96) a Volker Ludwig (C-453/05). Žalobkyňa zdôrazňuje, že v predmetnej veci existuje viacero právnych vzťahov a služieb medzi žalobkyňou a spoločnosťou Konzum, ako aj medzi žalobkyňou a faktoringovými spoločnosťami, a že služby, ktoré poskytla žalobkyňa spoločnosti Konzum, si vyžadovali osobitné posúdenie. Uvádza, že na základe zmluvy o úvere a zmluvy o obchodnej spolupráci poskytla spoločnosti Konzum peňažné prostriedky a za túto službu si uplatnila poplatky (ktoré možno považovať za úroky), pričom v zásade bola zmluvnou stranou, ktorá poskytla služby. Žalobkyňa sa preto domnieva, že ňou poskytnutá služba je v zásade službou poskytovanou úverom, ktorá je podľa článku 40 ods. 1 písm. b) zákona o DPH oslobodená od DPH. Pritom poukazuje na to, že podnikateľské riziko vyplývajúce z týchto transakcií od momentu vyplatenia do momentu úplného uspokojenia pohľadávok zo zmenky znášala Konzum. Prvostupňový orgán však rozhodol, že žalobkyňa nie je poskytovateľom úveru ani sprostredkovateľom pri poskytnutí úveru, ale príjemcom úveru a síce výlučne preto, že v zmluvách o úvere je označená ako príjemca úveru (prvostupňový orgán sa následne pri posudzovaní povahy vzájomných vzťahov opiera o formálne označenie strán podľa zmluvy) a to napriek tomu, že zistil, že žalobkyňa nepoužila peňažné prostriedky na bežné obchody, ale ich obratom zaslala spoločnosti Konzum.
- 6 Okrem toho sa žalobkyňa domnieva, že služby sú dokonca aj v prípade považovania žalobkyne za poskytovateľa úveru oslobodené od DPH podľa článku 40 ods. 1 písm. d) zákona o DPH, keďže ide o transakciu, ktorá sa vzťahuje na „iné obchodovateľné cenné papiere“. Žalovaný však podľa jej názoru nezohľadnil relevantnú judikatúru Súdneho dvora k výkladu článku 135 ods. 1 písm. b) a d) smernice o DPH a teda článku 40 ods. 1 písm. b) a d) zákona o DPH, a najmä k výkladu pojmu „iné obchodovateľné nástroje“, pričom sa odvoláva na rozsudok Súdneho dvora vo veci Granton Advertising (C-461/12). Prvostupňový orgán dospel k záveru, že nejde o iné obchodovateľné cenné papiere, keďže zmenka nebola predmetom obchodovania na kapitálovom trhu. V tejto súvislosti žalobkyňa poukazuje na to, že v anglickej verzii článku 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH je použitý pojem „negotiable instruments“, ktorý bol v chorvátskej verzii preložený výrazom „utrživi instrumenti“ (obchodné nástroje), zatiaľ čo v článku 40 ods. 1 písm. d) zákona o DPH, ktorý preberá tento článok 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH do chorvátskeho právneho poriadku, je použitý výraz „iné obchodovateľné cenné papiere“. Žalobkyňa poukazuje na rozsudok vo veci Velvet & Steel Immobilien (C-455/05), v ktorom Súdny dvor

konštatoval, že jazykové rozdiely pri určitých výrazoch sa nemajú vykladať za pomoci doslovného znenia, ale skôr sa má zohľadňovať účel smernice o DPH. Pojem „utrživi instrumenti“ (obchodné nástroje) nemá v chorvátskom práve podľa názoru žalobkyne žiaden osobitný význam, a teda je potrebné uskutočniť podrobnú analýzu kontextu tohto pojmu a príslušnej judikatúry Súdneho dvora. Zdôrazňuje, že oslobodenie od DPH je autonómny pojem práva Únie, ktorý musí byť vykladaný vo všetkých členských štátoch jednotne a pojem „iné obchodovateľné nástroje“ musí byť navyše nezávislý od predpisov o kapitálovom trhu. Žalobkyňa sa odvoláva na výklad uskutočnený Súdny dvorom, podľa ktorého každá zo situácií uvedených v článku 135 ods. 1 smernice o DPH poskytuje právo na výplatu peňažnej sumy. Je preto zjavné, že pod výrazom „iné obchodovateľné nástroje“ sa rozumejú iba také práva, ktoré – bez toho aby boli pohľadávkou alebo šekom – poskytujú nárok na určitú peňažnú sumu. Zmenka je podľa názoru žalobkyne cenný papier, ktorý jeho majiteľovi zabezpečuje právo na určitú peňažnú sumu, a teda je porovnateľná s „inými obchodovateľnými cennými papiermi“ v zmysle článku 40 ods. 1 písm. d) zákona o DPH. Preto je považovaná za „iný obchodovateľný nástroj“ v zmysle článku 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH, resp. za „iný obchodovateľný cenný papier“ v zmysle článku 40 ods. 1 písm. d) zákona o DPH. To má za následok, že transakcie obchodovania so zmenkami sú oslobodené od DPH. Žalobkyňa sa ďalej domnieva, že žalovaný nezohľadnil judikatúru Súdneho dvora a neuplatnil smernicu o DPH, keďže nevyložil vnútroštátne právo – s ohľadom na zásadu konformného výkladu – v súlade s príslušnými predpismi práva Únie a ich jeho cieľmi. Žalobkyňa sa pritom odvoláva na účinok výkladu smernice.

- 7 Žalobkyňa sa okrem toho domnieva, že v tomto prípade nejde o situáciu v zmysle článku 8 ods. 5 zákona o DPH, resp. článku 28 smernice o DPH, ktoré upravujú konanie sprostredkovateľa vo vlastnom mene, ale na účet inej osoby, pričom vytvárajú fikciu, že sprostredkovateľ obdržal službu od osoby, na účet ktorej konal ako sprostredkovateľ a následne je poskytol konečnému užívateľovi. Tvrdí, že žalobkyňa sa na poskytovaní služby nezúčastnila ako skrytý sprostredkovateľ, ale skôr bola zmluvnou stranou s vlastnými právami a povinnosťami, ktoré nezodpovedali právam a povinnosťami spoločnosti Konzum, resp. faktoringových spoločností, ktoré boli zmluvnými stranami rovnakej zmluvy. Žalobkyňa nemohla vystupovať ako sprostredkovateľ na účet faktoringových spoločností, keďže faktoringové spoločnosti sa samé zúčastnili v tomto vzťahu, začo si vyúčtovali úhradu, z ktorej odvádzali DPH. Na druhej strane ak by došlo k sprostredkovaniu na účet spoločnosti Konzum, nebolo by z poplatkov získaných žalobkyňou potrebné zaplatiť DPH, keďže Konzum neposkytovala žiadnu službu podliehajúcu DPH. Skutočnosť, že žalobkyňa zadovážila peňažné prostriedky od faktoringových spoločností, nemá vplyv na právnu povahu vzťahu medzi žalobkyňou a spoločnosťou Konzum a následne ani na daňové zaobchádzanie s poplatkami, ktoré si žalobkyňa uplatnila za túto službu. Preto nemožno hovoriť o skrytom sprostredkovaní.
- 8 Žalovaný tvrdí, že ide tu o službu vo forme sprostredkovania medzi príslušnou faktoringovou spoločnosťou a spoločnosťou Konzum v rámci splácania dlhu a že

poplatky vo výške 1 %, ktoré si uplatnila žalobkyňa, podliehajú DPH v súlade s článkom 40 ods. 1 písm. b) zákona o DPH a článkom 67 ods. 2 vyhlášky o DPH. Nejde o úverový vzťah ani o faktoring, ale o zdaniteľnú službu, keďže, aby išlo o faktoring, vyžadovalo by sa, aby vystavená zmenka mala základ v dodávke tovaru alebo v poskytnutí služby. Žalobkyňa však nepredložila nijaké faktúry ani osobitné špecifikácie, ktoré by boli základom týchto zmienek. Nie každý cenný papier je podľa jeho názoru automaticky obchodovateľný cenný papier a v predmetnom prípade sporné zmenky nespĺňajú požiadavky, ktoré platia pre obchodovanie na kapitálovom trhu. Preto sa domnieva, že ide o klasickú službu, ktorá na základe vystavenej príslušnej faktúry podlieha DPH. Zmluvný vzťah v zmysle výkladu navrhnutého žalobkyňou, ktorým sa žalobkyňa pokúša odôvodniť oslobodenie od DPH, neexistuje, a teda judikatúra Súdneho dvora, ktorú žalobkyňa uvádza, nie je relevantná. Žalobkyňa naproti tomu považuje za rozhodujúce, že zmluvný vzťah existuje aj naďalej po prevedení peňažnej sumy na účet spoločnosti Konzum a hodnotí to ako úver. Za týchto okolností Konzum splnil svoj záväzok zaplatením zmenky, ktorá bola príslušnému majiteľovi zmenky, t. j. faktoringovým spoločnostiam, odovzdaná ako záruka. Následne Konzum splnila svoj záväzok voči žalobkyňi tým, že veriteľom zaplatil dlhovanú sumu.

Stručné zhrnutie dôvodov návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 9 Vnútroštátny súd rozhodol, že Súdnemu dvoru predloží návrh na začatie prejudiciálneho konania, keďže existujú rozdiely medzi znením článku 135 ods. 1 písm. b) a d) smernice o DPH a znením článku 40 ods. 1 písm. b) a d) zákona o DPH, ktorým bola táto smernica prebratá do chorvátskeho právneho poriadku, najmä vo vzťahu k pojmu „prenosivi instrumenti“ (obchodovateľné nástroje) uvedenému v smernici o DPH a k vnútroštátnemu pojmu „utrživi instrumenti“ (obchodovateľné cenné papiere).
- 10 Vnútroštátny súd zohľadnil judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej nárok na oslobodenie od dane sa musí vykladať reštriktívne, ale súčasne vidí aj nevyhnutnosť, aby podnikateľom v Európskej únii boli zabezpečené rovnaké podmienky na podnikanie. Cieľom smernice o DPH je, aby sa uplatňovali právne predpisy o DPH, ktoré nebudú narúšať podmienky hospodárskej súťaže a nebudú obmedzovať voľný pohyb tovarov a slobodné poskytovanie služieb. Prehľadnosť a neutralita systému DPH sa dosiahne vtedy, ak daň bude vyberaná tak všeobecne ako je to len možné, ak rozsah jej uplatnenia sa bude vzťahovať na všetky výrobné a predajné stupne ako aj na oblasť služieb. Je preto v záujme vnútorného trhu a členských štátov zaviesť spoločný systém.
- 11 Vnútroštátny súd vychádza z toho, že na predmetný prípad sa nevzťahuje článok 40 ods. 1 písm. b) zákona o DPH, ako ani článok 135 ods. 1 písm. b) smernice o DPH, avšak nie je si istý, či nie je uplatniteľný prípadne článok 40 ods. 1 písm. d) zákona o DPH, resp. článok 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH.

Z opatrnosti kladie vnútroštátny súd v súlade s návrhom žalobkyne tri prejudiciálne otázky.

PRACOVNÝ DOKUMENT